

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ చతుర్వింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుర్వింశః సర్గః ॥

శ్రీరామేణ తాత్కాలికైః శకునై రాక్షసానాం వినాశం స్వవిజయం చ
సంభావ్య సీతాసహితస్య లక్ష్మణస్య పర్వతగుఢాయాం ప్రేషణం

ఆశ్రమం ప్రతియాతే తు ఖరే ఖరపరాక్రమే |

తానేవౌత్పాతికాన్ రామః సహ భ్రాత్రా దదర్శ హ || 3.24.1 ||

తానుత్పాతాన్ మహాఘోరాన్ రామో దృష్ట్వాత్యమర్షణః |

ప్రజానామహితాన్ దృష్ట్వా వాక్యం లక్ష్మణమబ్రవీత్ || 3.24.2 ||

ఇమాన్ పశ్య మహాబాహో సర్వభూతాపహారిణః |

సముత్థితాన్ మహోత్పాతాన్ సంహర్తుం సర్వరాక్షసాన్ || 3.24.3 ||

అమీ రుధిరధారాస్తు విస్మజంతే ఖరస్వనాః |

వ్యోమ్ని మేఘా నివర్తంతే పరుషా గర్దభారుణాః || 3.24.4 ||

సధూమాశ్చ శరాః సర్వే మమ యుద్ధాభినందితాః |

రుక్మపృష్ఠాని చాపాని విచేష్టంతే విచక్షణ || 3.24.5 ||

యాదృశా ఇహ కూజంతి పక్షిణో వనచారిణః |

అగ్రతో నోఽభయం ప్రాప్తం సంశయో జీవితస్య చ || 3.24.6 ||

సంప్రహారస్తు సుమహాన్ భవిష్యతి న సంశయః |

అయమాఖ్యాతి మే బాహుః స్ఫురమాణో ముహుర్ముహుః || 3.24.7 ||

సన్నికర్షే తు నః శూర జయం శత్రోః పరాజయం |
సుప్రభం చ ప్రసన్నం చ తవ వక్త్రం హి లక్ష్మతే || 3.24.8 ||

ఉద్యతానాం హి యుద్ధార్థం యేషాం భవతి లక్ష్మణ |
నిష్ప్రభం వదనం తేషాం భవత్యాయుః పరిక్షయః || 3.24.9 ||

రక్షసాం నర్దతాం ఘోరః శ్రూయతేఽయం మహాధ్వనిః |
ఆహతానాం చ భేరీణాం రాక్షసైః క్రూరకర్మభిః || 3.24.10 ||

అనాగతవిధానం తు కర్తవ్యం శుభమిచ్ఛతా |
ఆపదం శంకమానేన పురుషేణ విపశ్చితా || 3.24.11 ||

తస్మాద్ గృహీత్వా వైదేహీం శరపాణిర్ధనుర్ధరః |
గుహమాశ్రయ శైలస్య దుర్గాం పాదపసంకులాం || 3.24.12 ||

ప్రతికూలితుమిచ్ఛామి న హి వాక్యమిదం త్వయా |
శాపితో మమ పాదాభ్యాం గమ్యతాం వత్స మా చిరం || 3.24.13 ||

త్వం హి శూరశ్చ బలవాన్ హన్యా ఏతాన్ న సంశయః |
స్వయం నిహంతుమిచ్ఛామి సర్వానేవ నిశాచరాన్ || 3.24.14 ||

ఏవముక్తస్తు రామేణ లక్ష్మణః సహ సీతయా |
శరానాదాయ చాపం చ గుహం దుర్గాం సమాశ్రయత్ || 3.24.15 ||

తస్మిన్ ప్రవిష్టే తు గుహం లక్ష్మణే సహ సీతయా |
హంత నిర్యుక్తమిత్యుక్త్వా రామః కవచమావిశత్ || 3.24.16 ||

స తేనాగ్నినికాశేన కవచేన విభూషితః |
బభూవ రామస్తిమిరే మహానగ్నిరివోత్థితః || 3.24.17 ||

స చాపముద్యమ్య మహచ్ఛరానాదాయ వీర్యవాన్ |
సంబభూవాస్థితస్తత్ర జ్యాస్వనైః పూరయన్ దిశః || 3.24.18 ||

తతో దేవాః సగంధర్వాః సిద్ధాశ్చ సహ చారణైః |
సమేయుశ్చ మహాత్మానో యుద్ధదర్శనకాంక్షయా || 3.24.19 ||

ఋషయశ్చ మహాత్మానో లోకే బ్రహ్మర్షిసత్తమాః |
సమేత్య చోచుః సహితాస్తేనోన్యన్యం పుణ్యకర్మణః || 3.24.20 ||

స్వస్తి గోబ్రాహ్మణానాం చ లోకానాం చేతి సంస్థితాః |
జయతాం రాఘవో యుద్ధే పాలస్త్యాన్ రజనీచరాన్ || 3.24.21 ||

చక్రహస్తో యథా యుద్ధే సర్వానసురపుంగవాన్ |
ఏవముక్త్వా పునః ప్రోచురాలోక్య చ పరస్పరం || 3.24.22 ||

చతుర్దశ సహస్రాణి రక్షసాం భీమకర్మణాం |
ఏకశ్చ రామో ధర్మాత్మా కథం యుద్ధం భవిష్యతి || 3.24.23 ||

ఇతి రాజర్షయః సిద్ధాః సగణాశ్చ ద్విజర్షభాః |
జాతకౌతూహలాస్తస్థుర్విమానస్థాశ్చ దేవతాః || 3.24.24 ||

ఆవిష్టం తేజసా రామం సంగ్రామశిరసి స్థితం |
దృష్ట్వా సర్వాణి భూతాని భయాద్ వివ్యధిరే తదా || 3.24.25 ||

రూపమప్రతిమం తస్య రామస్యాక్లిష్టకర్మణః |
బభూవ రూపం క్రుద్ధస్య రుద్రస్యేవ మహాత్మనః || 3.24.26 ||

ఇతి సంభాష్యమాణే తు దేవగంధర్వచారణైః |
తతో గంభీరనిర్ఘ్రాదం ఘోరచర్మాయుధధ్వజం || 3.24.27 ||

అనీకం యాతుధానానాం సమంతాత్ ప్రత్యపద్యత |
వీరాలాపాన్ విసృజతామనోన్యన్యమభిగచ్ఛతాం || 3.24.28 ||

చాపాని విస్ఫారయతాం జృంభతాం చాప్యభీక్షశః |
విప్రఘుష్టస్వనానాం చ దుందుభీంశ్చాపి నిఘ్నతాం || 3.24.29 ||

తేషాం సుతుములః శబ్దః పూరయామాస తద్ వనం |
తేన శబ్దేన విత్రస్తాః శ్వాపదా వనచారిణః || 3.24.30 ||

దుద్రువుర్యత్ర నిఃశబ్దం పృష్ఠతో నావలోకయన్ |
తచ్ఛానీకం మహావేగం రామం సమనువర్తత || 3.24.31 ||

ధృతనానాప్రహరణం గంభీరం సాగరోపమం |
రామోఽపి చారయంశ్చక్షుః సర్వతో రణపండితః || 3.24.32 ||

దదర్శ ఖరసైన్యం తద్ యుద్ధాయాభిముఖో గతః |
వితత్య చ ధనుర్భీమం తూణ్యాశ్చోద్ధృత్య సాయకాన్ || 3.24.33 ||

క్రోధమాహరయత్ తీవ్రం వధార్థం సర్వరక్షసాం |
దుష్ప్రిక్ష్యశ్చాభవత్ క్రుద్ధో యుగాంతాగ్నిరివ జ్వలన్ || 3.24.34 ||

తం దృష్ట్వా తేజసాఽఽవిష్టం ప్రావ్యథన్ వనదేవతాః |
తస్య రుష్టస్య రూపం తు రామస్య దదృశే తదా |
దక్షస్యేవ క్రతుం హంతుముద్యతస్య పినాకినః || 3.24.35 ||

తత్కార్ముకైరాభరణై రథైశ్చ
తద్వర్మభిశ్చాగ్నిసమానవర్జైః |
బభూవ సైన్యం పిశితాశనానాం
సూర్యోదయే నీలమివాభ్రజాలం || 3.24.36 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే చతుర్వింశః సర్గః ||